

Latweeschu Uwise.

Nr. 9.

Zettortdeenâ 1. Merz

1856.

Druckerts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

Karra- un meera-sinnas.

No karra mas un no meera ne zit ne sinnu; jo fautes taggad ne kaujabs, un no meera ar kurre tee waldineeku weetneeki Parisê taggad varbojahs, itt ne ko ne dabbu dsirdeht tadehl, ka pawehlehts itt ne ko ne isfluddinaht, pirms meera-spreedums buhs gattaws. Tif to lassam, ka nu wissu 6 walsu weetneeki, 2 Kreewu, 2 Sprantschu, 2 Calenderu, 2 Sardinjeru, 2 Turku un 2 Gistreikeru Ministera Kungi 13tâ Webruara deenâ sanakluschi Parisê baggati un gresni ispuschkotâ sahlê (istabâ) un apsehduuschees sakkam appalam galbam apfahrt. Us galda 6 leelas tintwaffes un widdû 1 leela selta tintwaffe, ko nelaika Keisers Napoleons I. bruhkejis, kas maksajoh 16 tuhst. rubl. Banko. Par Presidentu zehluschi Sprantschu wezzakaju Ministeru Grawu Balewski Schim pa labbu rohku sehshoht tee 2 Calenderu Ministeri, scheem blakkam abbi Kreewu Ministeri, Graws Orlovs un Barons Brunnows. Pa kreisu rohku abbi Gistreikeru Ministeri, tad abbi Sardinjeru Ministeri un beidsamee irr abbi Turku Ministeri. Pee ihpascha galda seh 2 Sikritaru Kungi, kas to pratakolli faraksta. Turku Ministeru Kungi paschi beidsamee bijuschi, kas Parisê nobraufuschi, jo pa juhru eedameem teem nikns wehisch prettim bijis un sikti gahjis. Tâ leekahs ka teem Parisê Rahs-sahlê arri ne ees par dands labbi. Teiz ka Turki prassijuschi, lai teem ismaksajoh wiffas karra-kostes zil teem schis karsch maksajoh, bet stiprs wehisch prettim bijis un wiffas naudas-prassichanas wehja

aishajuschas; ne rubuliti ne warrejuschî sagrahbt. Get gan Turkeem zittadi ne kâ dohmajuschî. No Ciropas isstahstichanas un karra-sinnahm sinnaseet, zil lepni Turki prett kristigeem zilwekem, ka tohs sauz par sunneem; ka Turku semmê kristigam zilwekam ne kahda teesa un taisniba naw dabujama, ka ne effoht zeenigs par karra-wihru eet, nedf kahdu muischu jeb semmes gabbalu pirkt un mantoht, jeb par teefnessi jeb teefas kungu buht, jeb kahdu waldischanas ammatu turreht, un ka teem tur naw ne kahda likkuma gramata nedf kahdas rektes. Turki darra ar teem kâ gribb un tiht. Bet nu leelee Turku draugi Konstantinopolê sanakluschi, Sprantschi, Calenderi un Gistreikeri nu nospreeduschî tâ: ka wiffus kristigus zilwekus Turku semmê Turkeem lihdsigi buhs turreht. Kristiteem (teiz ir Schihdeem) lai nu irr brihw: saldatôs eet, ir par wirtsneekeem palikt un augustus ammatus usnemt, semmi un muischas pirkt un walduht; ikkatrâ teesâ arri kristiteem teefas kungeem buhs sehdeht un spreest kad kristigs zilweks tohp teefahs; teem buhs tahdu paschu galwas naudû maksah kâ Turki maksa; lai teem irr brihw basnizas taisiht un sawn tizzibu kohyt kâ gribbedameem; Calenderu un Sprantschu un Gistreikeru weetneeki lai irr wiffôs pilfatôs un ohstâs, kas lai ranga un gahda, ka Turki pehz scheem likkameem darra un pahri ne darra; un wehl dands tahdas lohti teizamas leetas, kas kristigeem zilwekem par labbu, bet ko Turku tizziba un winnu likkumi itt ne buht kristiteem ne nowehl un irr prett Turku tizzibu. Tad nu warr saprast, kahdu preetu

schis spreedums Turku laudim padarra, zif tee laannojahs un waid. Bet ne ko darriht! Turku Keiseram schis spreedums bij japeenemm, ja-apstirina un ar usteifschanu wissai semmei ja-istuddina. Jo Konstantinopole, Skutari un zitti pilfati irr leelo draugu saldatu pilni un ja wajaga, tad no Krimmes wehl wairaf to draugu ahtri warr atkreet. Wehl Turku wezzee tizzibas liktumi Turku Keiseram stipri aisleedf eet kristigu kauschu ballës un selschaptës. Bet nu Calenderu Ministers Konstantinopole taifijis par warru leelu balli un dantschus un maskaradi, fur weefi isgehrbjahs ar wissadahm mohdigahm un wissadadu tantu drehbehm un schà tà isehrmojahs. Nu luhdis Turku Keiseru weefibàs, un schim woi gribbejis woi ne gribbejis bijis janahf ballë; un tè nu itt fà par spihitu kahds Calenderis effoht bijis isgehrbees akturaht tapat fà Turku Keisers, Turku Keisera gohda drehbës, un staigajis un danzojis ballë! Behz tam arri Sprantschu Ministera Kungs wehl leelafas balles istaifijis un Turku Keiseram atkal bij janahf, bet tad tam ihstu gohdu esfoht parahdijuschi. Turku behdigi deesgan effoht palittuschi redsami, fa nu winnu wezzais spehfs beigàs eet. — Arri lassam, fa winnu leelafais Generals Omer-Pascha apnizis ar Turku waldischanas fajuttuschu buhschanu, kas par sawu karra-spehku ne buht labbi ne gahdajohf, un luhdis lai winnu eezelohf par to leelaku Ministera Kungu, jo tad mehginaschoht wissu wehl pahrtaisiht par labbu; ja ne tad luhdschoht, lai winnu atlaisch no sawa ammata. Teiz fa atstahschoht pawissam.

Kà lai islahpa wezzu sagruuschu ehfu, fur naw pamatta un wissf balli sapuuschu. Ja taiffa wiss par jaunu. Ko libdf jauns eelahps us wezzeem swahrkeem. Igi jau ne turrehs.

Par karu nu lassa, fa Calenderi meeru gaidohf steidsahs nopohstihf itt wissu, kas wehl Sewastopole bij atlizzees dauds mas weffels.

Peelo Nikolajas krepostu pee ohstas druppu druppös pahrsprahgajuschi ar pulweru ko ap-palschà semme bij eeraktuschi. 106 simts tuhstoschus mahzjinus pulwera ar scho pohsta darbu istehrejuschu. Arri zittas ehkas tapat pohstohf. Pateesi irr ihsti meisteri us pohstischanu! Arri effoht Calenderi tee, kas ween weenigi labbu prahtu us meera derreschanu ne turroht. Tur prettim Calenderu semme deen' nakt strahda ar steigichanohs taifihf wissadas breefmigas karra-lectas, kuggus un karra-laiwas; Calenderu wehrwetaji wissas semmes par leelu naudu ar ween wehl derr un pehrf nekruschus un suhta ikdeenas karra-spehku us Krimmi un Turku semmi. Bet arri paschà Calenderu semme ar steigichanohs apzeetina un apbrunno wissas juhrmallas un ohstas, itt fà bihdamees, fa kahds cenaidneeks teem ne usbruhf. Ne sinnu no furra tee bihstahs, jo, woi ar Amerikanereem buhs karsch woi ne buhs, to wehl ne warr saprast, un ja arri buhtu, tad Amerikaneri gan ne warr nahft us Calenderu semmi, bet tà rahdahs, fa tad tiffai pa juhru woi Amerikaneru semme karrohs. — Teiz fa Calenderu pirmee karra-kuggi jau effoht nonaktuschi us Kihles ohstu us mums gribbedami atnahft. (Stattees Giro-pas lantfahrte pee Wahzsemmes un Dahnu semmes). S - 3.

**Tam saldani meeroni selta ougli irr,
Bet niknais karsch tiff' pohstu mums
peeschkire.**

6 à Awischu lappà paschà eesahkumà to sinnu effam lassfuschi, fa muhsu gohdinajams Awischu apghadatais, zeen. Schulza mahzitajs jo prohjam ne ween „karra-sinnas“, bet itt ihpaschi arri „karra- un meera-sinnas“ rakstischoht. — Gan warram teift, fa scho sinnu ar preeku effam sanehmuschu, jo ikkatram kristitam un kristigam zilwekam wairaf prahts dsennahs meera ne fà karra-sinnas dsirdeht. — Tad arri teescham spreescham, fa wisseem Kur-

semmes un Widsemmes dehleem firds jo preezigi palezz, kad Awises stahsta, ka tee melni karra mahloni, kas labbu laiku preeka-sauliti aptumshoja, zaur to meera-dwaschu sahltin sahft isdallitees un ka patte gaisß jaw ta nostaidrojahs, ka drohschi warram zerreht, ka nahkoschâ pawassara-laitâ ne ween zihrlitis sawu dseesminu us debbesim suhtiss, bet ka arri mehß kâ meera-lautini sawu slawas dseesminu tanni laikâ pillâ firdi un balsi tam ihstenam meera-Leel-Kungam dseedasim, kas sawâ neredsamâ waigâ klast buhdams, eenaidneeku firdis til tablu sinnajis lohziht, ka melledami irr mellejuschî ar muhsu Keiseru meeru derreht. — Zeen. Schulza mahzitajs sawâ rakstâ (stattes Gtâ lappâ) starp zitteem wahrdeem sakkâ: „labbi sinnu, tee Awischu lassitaji bes tahm karra-sinnahm ne buht ne gribb palikt, un es teem labprahht pa prahhtam darru“ — un arri wihtam skaidra tainuiba irr; teescham wisseem lassitajeem pa prahhtam irr darrijis karra-lailôs karra-sinnas rakstohht, — un katris no mums gaididams gaidija us nahkoschu lappinu, kas no jauna atkal skaidri lai stahsta, ka ar breefsmigahm kauschanahm bija isdeweess. — Kâ tad arri zittadi warreja buht, — jo ikkats labs pawalsineeks, kas sawu leeln tehwasemmi kâ arri sawu ihpashu masu faktinu miho, un kurra dehs jeb brahlis Keisera deenesâ stahw, ruhpiigi ruhpejabs, zaur skaidrahm sinnahm dsirdeht, woi tee nifni karrawilni ne wekabs us muhsu rohbeschu puffs, — un woi tur — tannis affinu-klajumôs, kur leeli-gabbali sp-ahgß, lohdes swilpo un nahwes-iskaptu trin, — arri tas Kungs Zebaôts muhsu duhschigeem pulkeem paligâ nahzis. — Domehr jo garrakas tahs karra-sinnas bija, jo wairak arri lassitajeem bija to nopuhstees, par to prellineeku stuhrgalwibu, kas teem nettizigeem Jesus frusta saimotajeem, teem Turkeem, kâ beedri bija beedrojuschees, — jo wairak bija siltas affaras to rittinahht par gohdapeeminnu wisseem teem tizzibas-apeezinatajeem, kas karra-klajumôs sweschâ semmes suhriti

kappa-gultinâ bija guldinati. — Kaut jelle wisseem scheem nahwes-waigâ gullofcheem brahleem tas semmes-apsesß buhtu jo weegß, un winnu dwehseles no nemeera-breesmahm us to muhschigu meeru zaur to Kungu Jesu Kristu pawadditas!

Domehr taggad, kur ta meera-zerriba, kâ jauka pukkite sakkodama sahft sakohht, — arri ar leelaku gaidischannu gaidisim meera- ne ka karra-sinnas. — Kad Schulza mahzitajs wehtraksta: „bet kad nu meers labbaks par karru, tad us preekschu dohsim meera- un karra-sinnas“; tad mehß Awischu lassitaji kâ atskanigs-atbalsß pillâ firdi atfauzamees: „ja teescham meers irr labbaks ne kâ karsch“ un weenâ muttê sakkam:

„Deewam patihß meera-sinnas
Tadeht mehß arr' mihlam winnas.“

Wehl weenu luhgichanu, zeen. Schulza mahzitajs, mehß Awischu lassitaji pasemmigi juhsu preekschâ neffam. — Ne dohmajeet wis ka itt ihpaschi tahs karra-sinnas mums, itt kâ buhtum affins-kahrtigi, zeeti pee paschas firds bija pee-anguschas, at ne; — taggad, kur tas karsch, ka zerram, beigâs dohdahs, ar leelu preeku us preekschu jo ihfakas karra- un jo garrakas meera-sinnas gaidisim, — tikkai luhgtum, lai juhs sawu mihtu spatwu, ar to lihds schim til skaidri mums tahs karra-sinnas sarakst-juschî, — arri jo prohjam wilktu, katrâ lappâ ne ween tahs karra- bet itt ihpaschi arri tahs meera-sinnas paschi rakstohht. — Gan masa Patweeschu tautina wisseem teem zeenigeem rakstitajeem no firds pateiz, kas, Patweeschu jau pazillatu prahhtu zeenidami, muhsu mihlâs Awises arri no teem notikumeem, kas sweschôs semmes-gabbalôs no teek, skaidru sinnu dohd. K—n.

Seewai tainuiba.

Kahdâ masâ silsehtinâ nopehrt bekeris no semneeka seewas us tirgu 8 mahzinas

swesta, ainesß pee swarreem un leef to no-
swehrt; bet truhst gan drihs weffela mah-
zina. Winsch par to seewu labbi israhj, ka
gribboht zittus peeerahpt un sohla til par 7
mahzinahm maksah. Seewa naw ar to
meerä, bet pretti stribdahs, ka winnas swars
itt riktigi effoht. Bekkeris jo niknis par to
paleef un seewu us palizeju aisdwedd. Te
seewa fakka: Mahjas man besmera gan naw,
bet man wihrs wakkara no bekkerä 8 mah-
zinas smaggu stahba-rauga-maises kulluliti no-
pirzis un ar to es sweestu itt riktigi noswehru
un kullulis irr mahjas wehl ne aistiktis.
Teesa pehz kullula aisdubhta, leef to ar sweestu
us swarru un atrohu ka abbi weenä smag-
gumä irr. Bekkeris patß dabbuja sawu pel-
nitu algu.

Sluddinaschanas.

Hahna-Memeles Keblischka arrendate-
rim nosagti tai nakti no 13ta us 14ta Webruar
sch. g. 2 sirgi:

1) gaischi behra 3 gaddi wezza kehwe, peere masa
balta sifimite appalsch peeres-krehpehm.

2) Mohra schimmels 8 gadd. wezs, silgani bruh-
nahm garrahm krehpehm un tahdu paschu asti.

Tam, kas skaidras sinnas par scheem sagteem
sirgeem Hahna-Memeles pagasta-teesai, jeb muischas
waldischanai warr doht, dabbuhs trihs rubl. subr.
n. pateizibas maksu. 2

No Jaunpils pagasta-teesas tohp sin-
nams darrihts, ka tanni 9ta Webruar sch. g. wee-
nam Jaunpils muischas kalpam eeksch Rihgas-Mos-
lawas preekschpilsata, diwi sirgi ar diwahm kaltahm
ragguhm, wissu eejuhgu un wehl zittahm leetahm
zaur diweem schihdeem — nosagti tappusch, ka:

1) weens melns sirgs, 10 lihds 12 gaddu wezs,
ar kuplehm garrahm us kreiso pussi gulloschahm
krehpehm. Schis sirgs zaur to arri sime-
jams, ka winnam 2 jeb 3 sohbi maitati, zaur
ko winnam ta ehschana grubta irr.

2) Weens balts sirgs ar dascheem tumtschi bruhneem
plektscheem (muschinahm) un balteem sarreem
us asti simehts, 10 lihds 12 gaddu wezs.
Schis sirgs zaur tam wehl wairak apfime-
jams, ka winsch us weenu preeksch-kahju wai-
nigs, zaur ko winsch pee tezzeschanas allasch
fluhp. Us pakkat-kahjahm winsch platti eet.

Kas pee Jaunpils muischas waldischanas jeb pee
pagasta-teesas par scho sabsibu kahdu sinnu war-
retu doht, warr zerreht us labbu pateizibas maksu.

Jaunpils, 14. Webruar 1856.

(Nr. 79.) + + + Jürgen Schint, peesehd.

E. S. Monkewicz, tees-schrihm. 2

Ja kahdam saprattigam bruhwerim patiftu,
wehl preeksch Jurgeem sch. g., kahda preeksch allus
bruhweschanas eeksch labbas weetas stahwoscha mui-
schä, allus bruhsi eerikteht, tad tas klastakas sinnas
warr dabbuht Jelgawä, Schwollmanna bohde. 2

No Pataises pagasta-teesas tohp wissi tee zaur
scho usainati, kurreem pee tahs konkurfa mantas ta
faimneeka Leeping Indrik Weinberg, kahbas
tafnas prassifchanas duhtu, diwi mehneschu starpä un
prohti: wehlakais lihds to 28. Merz f. g. ka to weenigu
un isflehgschanas terminu, scheid, woi paschi woi zaur
weelneefem — kur tahdi peekemmami, — ar sawahm
prassifchanahm peemeldees.

Pataise, tanni 28. Janwar 1856.

(Nr. 9) J. Sammer, preekschfehde.

E. Bertz teesas-schrihm. 2

A: gandrihs lihds 60 defetinehm (180 puhra wee-
tahm) leeleem kweeschu semmes laukem irr no nahameem
Jurgeem us 19 gabdeem weena muischa bes klauschu klau-
schas ka arri weens basnigas kohgs, arrentē dabbujami,
par kurreu Snitkeres muischä klastakas sinnas dohd. 2

Ahdaschamuischä pee Rihgas (Nahof) irr no Jur-
geem sch. g. daschadas semneeku mahjas ar labbeem dahr-
seem, tihromeem un pkawam dabbujamas, — woi us
klausifchanu pehz waktu grahamatas jeb us naudas-renti,
par kurreahm warr katrä laikä to skaidrafu sinnu turpat
no muischas-waldineeka dabbuht un ar winnu kunitakti
noslehgt. 2

Diweem sulaineem un neprezzejuscham pawa-
ram irr weetas dabbujamas Rihgä. Klastakas sin-
nas dabbujamas Hoffmanna un Johannsohna druf-
kas nammä. 3

Druck und Verlags.

No juhrmallas-gubernements angklas waldischanas pußes: Oberlehrer G. Blaes, Zensor Jelgawä tai 29. Webruar 1856.

No. 58.

Schnelldruck.

Latweefchu Uwischu

Nr. 9.

peelikkums.

1856.

No Schispils prahwesta aprinka.

Schinnî aprinkî 1855. gaddâ irr dsim-muschî 1158 no wibrischlas un 986 no seewischlas kahetas, kohpâ 2194 behrni, winnu starpâ 45 pahri dwihnischu, 57 ahrlaulibâ un 52 nedsihwi peedsimmuschî: mirruschi 1098 wibrischki un 1096 seewischki, kohpâ 2194 zilweki. Winnu starpâ bija 30 pahri par 80 gaddeem un 11 kas zaur kahdu nelaimigu nahlschanu sawu gallu dabhuja. Isgahjuschâ gaddâ 677 zilweki wairaf mirruschi ne ka 1854. Paulati 515 pahri. t. i. 54 masaf ne ka 1854tâ gaddâ un 83 pahri masaf ne ka 1853. To darrija tee slikti un gruhiti laifi.

F. F. Lundberg,

Schispils prahwests un Birschumuschas
un Salles draudses mahzitajs.

No Ugables draudses.

Deews, sargi tawas dahwanas,
Kas schogadd no mums eekrahtas,
Un glabba muhsu mahjinu,
Lai ugguns tai ne skahdetu.
Uf! Tehws mums wisseem peemetti,
St deenas muhsu maifiti.

Kur gan buhtu tahda kristiga dwehsele atrohnama, kurra to mihtu jaunu gabbiau eesahloht, ne buhtu no wiffas firds, us mihtu debbes Tehwu, tâ nopuhtusees? un Winnu eefsch wiffahm nelaimes breefmahm, par schelligu sargu un glahbeju luhgusees? — Es tizzu, ka dauds zeen. Uwischu lassitaji, us schahdu wajaschanu, eesaukfees: woi tad Ugables draudse jau tik swehta irr palikkusi! Ne, bet taisniba jafakka — kur nu gan zelsees swehta, jo grehku darbi deefgan dsirdami. Tâ nu pat arri notikke to pirmdeen pehz jauna gadda deenas, Schub-

stas mahjâ, kurras zaur tahdu pelnu faujinu par pelnu kohpu palikke. To kalpa seewa itt kâ zittahm seewahm spibteht grihbedama, pawehl meitenam wiffus pelnus no kufnas isgrahbt un aisnest klehti. Meitens sawas pawehletajas dabbu labbi passinnis, steidsahs un sagrahb pelnus ar wiffu ugguni, aisnes klehti, nobere us grihdu kaktâ, tâ ne ilgi — wehisch zaur grihdas schkirbahm eekuhzinajis ugguni leesmâs un — tâ ne ween abbas kalpa klehtes, bet ir saimneeka klehtis un arri istaba par pelnu tschuppinu palikkuschas. — Dè nu irr! ne-nowehliga firds! Zil assaras tu nu effi isgahsufi. — Woi ne buhtu labbaki, kad buhtu nehmufti sawu mihtu dseefmu grahmatinu, un lassijust: Deews sargi tawas dahwanas, Kas no mums schogadd eekrahtas u. t. j. pr.

U. Breede,

Ugables draudses skohsmeisteris.

Neds, ko spehji ihsta tuwafu-mihlestiba.

1774tâ gaddâ, Oktober mehnesi, plohsijahs tahda auka un wehtra, ka arri tee wezjakke zilweki tahdu ne bija peedsihwojuschi. Kas drohschâ weetâ stahweja, luhdse Deewu par tahdeem, kas us lauka bij, wiffswairaf dsirdeja tahdus waimanajam, kam raddi jeb draugi ar fuggeem us juhras warr buht uhdens-breesmâs mohzjahs. Tahdu nelaimigü fuggi arri pee Leepajas eeraudstija, ko wehisch un wilni jau trihs deenas apfahret mehtaja. Beidsot wisch, tanni nakti no 12. us 13. Oktbr. kahdus 1000 sohltus no mallas us sektumu us skrehje. Weenu gabbalu pehz ohtra nu fuggam norahwe bree-smigi wilni. Ismitfuschî, no nahwes-ballehm pahrnemti, trihzeja un drebbeja tik labb fuggineeki, kâ arri reisneeki, jo

us glabbschanu ne weens wairs ne warreja zer-
reht. Feels lauschu pulks bij pee mallas sa-
pulzejees, un dasch labs no winneem warr
buht buhtu paligâ strehjis, ja nahwe ar az-
zim ne buhtu redsama; kam gan buhtu droh-
schibas deesgan, prett auku un wilneem kar-
roht? Tat stary wisseem weens atraddahs,
kam bij gan; bet sinnams, ne gabje arri ar
sawu spehku ween; kahds leelaks karrawihrs
tam bija sawas brunnas apwilzis. Winsch
sinnaja, kâ Kungs Kristus fazzijis: tew buhs
tawu tuwaku mihleht, kâ sewi paschu. Schis
drohsch wihrs bija Deepajas sweijneeku un en-
turneeku wezzakais, Tode wahrda. Wairak
kâ 30 gaddus winsch tē jau dsihwoja; winna
leelakais darbs bij bijis, nelaimigeem kuggeem
paligâ street un tohs ohstâ waddiht. Daschu
pateizibas affaru winsch bija redsejis birstam
par laimigi isglabhtu zilweku waigeem. Da-
schu winsch no laizigas nahwes glahbdams
bij no muhschigas nahwes isglahbis, un tas
tad bij winna leelakais preeks, to winsch par
sawu algu turreja. Arri taggad, tik to ee-
randfijis nelaimigus pehz paliga brehjam,
dewahs mahjâs us glabbschanu fataifitees.
Seetwa winnu luhdse ap laklu kridama,
jelle sawu dsihwibu taupiht, jo kuggi pa-
sneegt pawiffam zilweku warrâ ne stahwoht.
Behrni, winna zekus aplampuschi, raudaja un
sauze: „tehtiht mihtais! klausl jel, zil bree-
smigi juhra kauz un wehji gaudo; paleez pee
mums, ja ne gribbi muhs bes tehwa atstaht!“
Bet tas ne to ne palihdseja. Itt meerigi
winsch atbildeja: „woi gan wehja gaudoschana
un juhras kauschana stipraki man ausis
flann, ne kâ nelaimigu, glahbjamu brehlschana?
Al laideet manni! Es redsu jau winnus man
prettim rohtas issteepuschus. Inms, behrni,
irr tehws debbesis; tas mannim taggad pa-
wehl eet; tas arri gabdahs, kâ es atpakkal
atnahlschu. Jau daudstreif winsch manni tah-
dâs breefmas pasargajis, un arri taggad pa-
sargahs; bet ja man, tuwatus glahbjoht, buhtu
dsihwiba japasaude, tad winsch arri Juhs ne
atstahs.“

Ar tahdeem eedrohschinadameem wahrdeem
winsch atwaddijahs no feewas un behrneem,
un tad, wiffus aplampis, dewahs ar stipreem
paligeem us juhmallu. Deewam padewu-
schees lehze wiffi drohschi laiwâ, un aireja
gan stipri prett wilneem us kuggi, bet tschetras
reises wilni winnus atkal mallâ isfweede. No
fweedreem un uhdens zaur zaurim slawisch,
dewahs Tode mahjâs, sausas drehbes apwillt.
Seewa winnu atkal luhdse, jel ar ehschann
atspirdsinatees, jel weenu stundinu atpuhstees,
bet winsch to ne klausija. „Woi gan tag-
gad, fur wehl ne weens zilweks isglabhts,
wakka buhtu ehst?“ atbildeja seewai; „pa-
preekschu eeschu nelaimigeem palihdseht, un
tad.“ — Nu sausas drehbes apwilzis, ee-
gabje sawâ kambarinâ, kritte us zekkeem, un,
ar karstahm affarahm Deewu par paligu pee-
sauzis, dewahs atkal us laiwu. Deews win-
nam palihdseja. Ar leelahm mohkalm winni
kuggi aifsneedse, un iszehle 11 zilwekus lai-
migi mallâ. Ohtru reis eedams aifsuhlaja
Tode sawejeem sinnu, un litte teem fazziht:
„11 zilwekus Deews man palihdsejis isglabht;
pateizeet winnam par to, un luhdseet winnu
arri, kâ winsch man pee teem zitteem arri pa-
lihdsetu.“ Kamehr nu wihrs beidsamus speh-
kus sanemdams ar wilneem kahwahs, kritte
seewa un behrni us zekkeem, un dseedaja pree-
zigi pateizibas-dseefmas. — Jau gandrihs fir-
digi glahbeji bij pee kugga peenahkschi, jau
kuggineeki strikki sneedse, tē nahze itt breef-
migs wilnis, apgahse laiwu un aprihje Todi ar
wisseem winna beedreem. Winsch pats, pee
aira sehdedams, jau bij rohku pehz strikka is-
steepis, bet to ne aifsneedfis; tahs paschas is-
steepas rohtas wehl reis redseja no uhdens
iszekamees, laikam par beidsamu pateifschanu
tam, kas winnam bij palihdsejis sawus brach-
lus isglabht, un ne bihtees, sawu paschu dsih-
wibu pee tam saudeht. — Tâ tad winsch aig-
gabje winnâ pasaulē, tur wehl to preeku, to winsch
tē dsihwodams bij sakrahjis itt pilnâ mehrâ bau-
diht. Winna seewa un behrni wehl preeka-dseef-
mas dseedaja, kad schi behdiga sinna atnahze, ka

winnu galwineeku un tehnu juhra wilni bij aprihjuschi. Kas gan spehtu winnu behdas un firdsfahpes ar wahrdeem isteikt? Preekdseefmas pahwehrtahs par waimanahm; mahte rohkas schnaudse, behrni pehz tehwa raudadami sauze; tatschu Deews winnu behdas mahzeja remdeht. Winsch dewe winneem atsiht, fur tahds ee-eet, kas, ka Tode tuwakus glahbdams, sawu dschwibu saudejis. Tahdas dohmas driht winnu affaras noschahweja; winni sinnaja, sawu tehnu un galwineeku lihds ar wisseem isredsteem debbesis effam. Tadeht tad arri winni nu arweenu wairak dsinnahs labbus darbus darriht, ka us fliteem zelkeem staigajohht, nahwe winnus ne aisspehtu. Bet ne winni ween, arri dauds zitti, kas to redseja un dsirdeja, atgreefahs un tishoja wairak us labbu dsihtees. — Arri teem nelaimigeem us fugga palihdseja Deews isglahbtees, lai gan winni jau wissu sawu zerribu redseja ar Todi juhra nogrimstam. Arri dascham no scheem Deewa leela schelastiba pee winnu firdim parahdijahs. Winni atsinna, ka arri tad, kad jau wissa zilweziga palihdsiba suddust, kad sibbins faspert, jeb semme apriht gribbetu, un kad arri juhra wilni jau pargalwu eet, tatschu Deewam warras deefgan, no wissahm breefmahm isglahbt.

Kas gan spehtu sawu dschwibu dahrgaf pahrhoht, ka Tode ar saweem beedreem? Bet neggi tee to pahrdewe? Ak ne! tif Deewa rohkas winnu eeliffe; un Deews salka: „kas sawu dschwibu mannis deht pamett, tas to atkal dabbuhs.“ Matt. ew. 10, 39.

D — e.

No ehrgelchm.

Kad kahdu reis Kursemmè no ehrgelchm runna, tad daudsfahrt dsird, ka Pestenes bannizà warren leelas un kohschas, stipri seltitas ehrgelch; turflaht wehl daschadas leetas stahsta no ta ehrgelch tatsitaja, kas winnas preefsch wairak ka 148 gaddeem buhwejis. — Tas effoht Pestenes dsimts-zilweks bijis u. t. j. pr.,

kas Bahzsemme ehrgelch buhweschanas. Kunsti ismahzjeees; — tas warr buht. Bet ka tam, kad tas schihs ehrgelch, kas tanni laika bijuschas tahs kohschakas un leelakas Kursemmè un Widsemme, par gattawahm bij nobewis, azzis effoht isdurrtas tappuschas — tas ne buht naw teefa. Arri naw teefa, ko no tahm paslehptahm drahtem un ehrgelch bildehm stahsta, ko tahs darriuschas.**) Ka tahs tobrihd kustinatas tappe, ta tahs wehl taggad warr kustinahht, ja swehta Deewa nammà tahda ehroschana klahthohs.

Pestenes zeenigs lungs, Barons von Firds, kas tahdu kohschu Deewa-nammu bij lizzis buhweht, arri gahdaja par lohti kohschahm un dahrgahm ehrgelchm; rakstija us Bahzsemmi; tadeht, ka Kursemmè wehl toreis ne bij tahdi meisteri, ka taggad C. Herrmannis Leepaja un Martins Rihga. Tad atnahze tas teizams meisters, kura wahrds bij Cornelius Rhaneus. — Bet kad tam buhtu azzu-gaismina maitata bijusi, tad tas gan ne buhtu warrejis wehl pehz Pestenes ehrgelchm arri wehl ustaisiht ehrgelch Meschamuischà (Grenzhof), Kuldigà un Slehka (Schleek), kantschu schihs druzin masakas ehrgelch.

Leepajas ehrgelch buhwetals C. Herrmannis, kas 1834ta gadda pee Pestenes ehrgelchm weenu dalku, kura 10 balsis irr, fataisija**), atradde eelschpufs wehja-lahdes, meistera wahrdu un wehlat (sebbal) ta pascha meistera wahrdu ir Meschamuischà, Kuldigà un Slehka. Tad gan redseht, ka neredsigis zilweks tahdus skunstes-darbus ne warr isdar: iht; jo Pestenes ehrgelch wairak ka 10 gaddus jau bij gattawas, kad ar tahm zittahm irr darbojeees.

Pestenes ehrgelchm irr 33 stannoschi registri, jeb balsu-rindes; arri 16 pehdu gatta

*) Ko tad par to stahsta?

S — 3.

**) Prohti, winnas wairak ka 100 gaddu ne bij no ihstena ehrgelneeka peekohtas, turflaht warr buht daschfahrt samaitatas; tadeht, ka schobrihd wehl redsams, wisslabbaka un leelaka balla ne bruhfejama; bet Pestenes zeen. lungs lifte to augschà minnetu dalku fataisihht. B. B.

un mehrena balla resnumâ, alwa stabbule, kurre ta leelaka pahr wiffahm ehrgelu preefschâ redsama.

Leepajâ Wahzu basnijâ irr ehrges wehl leelakas ne kâ Peste id un preefsch kahdeem 90 gaddeem buhwetas. Teiz maksajuschas kahdus 25 tuhftoschus dahlderus. (?) Tas buhwetais arri bij Wahzsemneeks, prohti: Konzius (Contius).

Wehl leelakas ehrges Rihgâ Dohm-bas-nizâ. *)

Tad Pehterburgâ eefsch Luttern Wahzu Pehtera basnijas, buhweja Fr. Walkers no Ludwigburgas, Wirtemberges Rehnina-walstis, ehrges 1847. gaddâ, kurrâhm 72 stannoschi registerei, ar 12, desmit pehdu garrâhm un 5 pehdu plattâhm plehschahm, fur 3 lihds 4 plehschu-minneju wajjaga. Winnas maksajocht 85 tuhftoschu rublu Banto naudas. **) Winnahm irr 3 Klawiatuhres, kas ar rohkahm tohp spehletas un 2 Pedahles, tas irr tahs rupjas balsis (basse) kas ar kahjahm tohp spehletas.

Bet ko gan dohmajeet no tahm ehrges, kas taggad Wahzsemnê eefsch Ulmes wiff-leelakas basnijas no ta pascha Walkera tohp buhwetas, kas jau 124 ehrges taifhjis, no kurrâhm zittas gan us Ameriku, gan us Asiju arri scheit pat Ciropâ nosuhltitas, bes tahm, kas weetu weetahm no winaa pahrtaititas.

Ulmes pilsehtâ tohp taggad no winna ehrges buhwetas, kurrâhm 4 Klawiatuhres ar rohkahm un 2 Bedehles ar kahjahm spehlejamas, ar 105 stannoscheem registereem. — Tahm gan buhs kahdas 18 lihds 20 plehschu wajjadfigas; bet tur ne wajjaga to plehschas minneju; jo tahs ar dampmaschihni tohp mih-tas. — Wiffu leelaka stabbule no Calenderu

*) Zif tai warr buht to registeru un zif tahs makfa. — kad taifitas? S—s.

**) Tas irr kahbi 24 tuhft. subd. rubl.

alwas, irr 32 pehdu ahrrups ehrges, re-dsama, un bes tahs wehl irr pahri simts zittas, kas zitta pahr zittu masakas. — Taggad tur strahda 36—40 strahdneeki; un to-mehr, lai dands zilweku sweedru ne maksatu un ahtrakti ar to darbu cetn, irr wehl eerifte-tas damp-maschihnes, kas sahge, urbj, slihye jeb trinn un miffiau nu alwu ehwele. — Schihs ehrges gan teescham wairak maksahs, kâ labba mehrena muifcha. W. B.

Darbu slawa.

Darbs, tas dsihwi faldina,
Un to atweeglo.

To ween raises nomohja,
Kas schè noslinto.

Dabba katrà kahrtâ jaw
Mahja darbotees.

Tittai tukfcheem flinkeem naw
Lustes kustetees.

Mubrais tschallais strahdatais,
Gohdahs, pa-ehbis:

Meega-puhfnis, flinkotais,
Pufs jau nomirris.

To, kas strahda, darbojahs,
Jeeni, mihlo dauts;

Bet, kas flinki isgohsahs,
Deenas sagli faus.

Darbotees mums spreedis Deetws;

To bes puhlina
Wehl ne weens naw pazehlees

Gohdâ, tikkumâ.
Zuhgt un strahdâht tikkufchi

Zauki faderrahs.

Puttelihst us pasauli
Kluffu ne stahjahs.

Sirds pee darba preeziga,
Meerigs paleef prahts.

Meesa tohp jo spirigata,
Krahjums wârinahst.

Lai itweens to turr par gohd,
Lappraht darbotees,

Un par to, ko Deetws tam dohd,
Sazjht Tam: paldees!

E. Dunsberg.

Brinn druckht.

No juhrmallas-gubernements augstas waibschanas pusses: Oberlehrer G. Blase, Jensor. Jelgawâ, tai 20. Februar 1856.

No. 59.